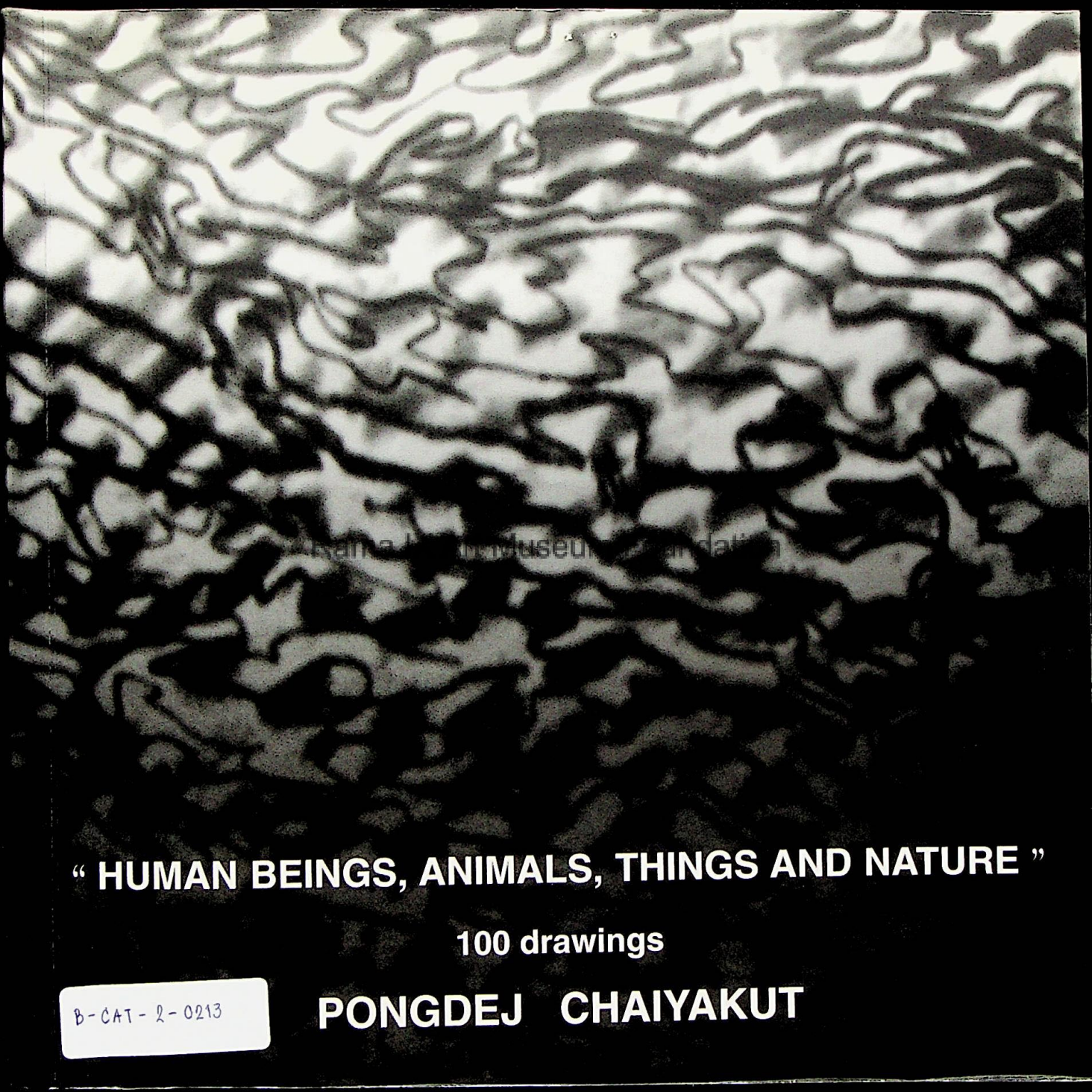

Thammasat University Museum Foundation

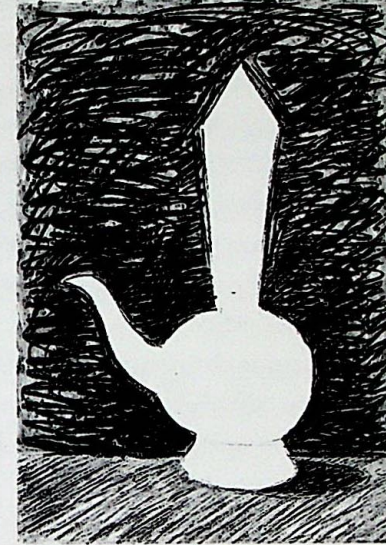
“ HUMAN BEINGS, ANIMALS, THINGS AND NATURE ”

100 drawings

B-CAT-2-0213

PONGDEJ CHAIYAKUT

“ คน สัตว์ สิ่งของ และธรรมชาติ ”
“ Human beings, Animals, Things and Nature ”
100 drawings

Rama IX Art Museum Foundation

พงศ์เดช ไชยคุตร
PONGDEJ CHAIYAKUT

The National Gallery, Bangkok
Chiang Mai University Art Museum, Chiang Mai

มูลนิธิ
หอศิลป์แห่งชาติ
RAMA IX ART MUSEUM FOUNDATION

SOL-0321-00-0000
SOL-0322-00-0000
B-CAT-2-0213

ชีวิตในงานวาดเส้นของพงศ์เดช ไชยคุตร

น้อยครั้งนักที่คนในวงการศิลปะร่วมสมัยของไทยจะได้มีโอกาสชมนิทรรศการศิลปะที่เป็นงานวาดเส้นล้วนๆ เช่น นิทรรศการ “คน สัตว์ สิ่งของ และธรรมชาติ” ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์ของพงศ์เดช ไชยคุตร ศิลปินจากเชียงใหม่ ผลงานทั้งหมดที่นำมาแสดงในครั้งนี้เป็นภาพวาดเส้นขนาดใหญ่ มีประมาณร้อยกว่าภาพ สาระสำคัญในงานจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิต อันได้แก่ คน สัตว์ ธรรมชาติ รวมถึงวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัวศิลปิน ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตด้วยเช่นกัน ผลงานดังกล่าวเป็นเหมือนการบันทึกเรื่องราวชีวิตประจำวันของศิลปิน รูปทรงต่างๆ ที่ปรากฏในงานนั้น แม้จะดูเรียบง่าย แต่แฝงไว้ด้วยความหมายที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เห็นได้จากสัตว์และธรรมชาติซึ่งกำลังจะสูญพันธ์ อีกทั้งศิลปวัฒนธรรมที่กำลังจะเสื่อมสลาย รวมทั้งเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธปรัชญาที่ศิลปินยึดมั่นและศรัทธา ศิลปินแสดงออกในงานวาดเส้นโดยการใช้ภาพของรูปทรงธรรมชาติและวัตถุสิ่งของเป็นภาษาสื่อความหมาย ถึงแม้ว่าภาพบางภาพที่เขียนขึ้นในลักษณะที่ดูเหมือนยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ทว่าเป็นความจริงใจของศิลปินที่ต้องการให้คนดูรู้สึกสะอิดสะอื้นใจ ต้องใช้ความคิดเข้าสัมผัสและจินตนาการต่อไป

งานวาดเส้นในแนวสร้างสรรค์ชุดนี้ของพงศ์เดช แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการในงานของเขาย่างเห็นได้ชัด งานในช่วงก่อนหน้านี้พื้นหลังของภาพมักจะเป็นน้ำหนักเข้มแสดงมิติลึก แต่งานชุดใหม่นี้พื้นหลังจะเป็นสีขาวของเนื้อกระดาษ ซึ่งเปลี่ยนแปลงจากความคลุมเครือในความมืดมาเป็นความสว่างเปิดเผยและเน้นรูปทรงให้มีความเด่นชัดยิ่งขึ้น

การจัดวางองค์ประกอบในภาพมีลักษณะของการซ้ำของรูปทรงที่จัดวางเรียงเป็นแถวเต็มหน้ากระดาษ สามารถดูได้ทั้งแนวนอนและแนวตั้ง ความคิดในการจัดวางภาพของศิลปินเป็นเหมือนการย้ำให้เห็นถึงชีวิตที่เกิดขึ้นนั้นมีความละม้ายคล้ายคลึงกัน หากมองผิวเผิน รูปทรงต่างๆ ซึ่งจัดวางในแนวดังกล่าวอาจจะดูเหมือนกันหมด แต่เมื่อพิจารณาดูรูปทรงแต่ละรูปทรงอย่างละเอียดแล้ว จะพบว่ามีความหลากหลายไม่ซ้ำแบบกัน เป็นความเหมือนในความต่างที่มีจังหวะลีลาและชีวิตในตัวของมันเอง

ภาพทั้งหมดที่พงศ์เดชเขียนขึ้นนั้นเป็นภาพขาวดำ เทคนิคส่วนใหญ่จะเป็นการใช้เครื่องยี่ด้าปากและขีดเป็นเส้น แสดงน้ำหนัก การเคลื่อนไหวของรูปทรงและพลังในการสร้างสรรค์ของศิลปิน นอกจากนี้ศิลปินยังใช้เทคนิคการป้ายหมึกจีนที่ดูขมุกขมัวในบริเวณของรูปทรงต่างๆ ทำให้เกิดเป็นมิติคล้ายเงาซ้อนอยู่เบื้องหลังของรูปทรงเหล่านั้นอีกชั้นหนึ่ง น้ำหนักที่ปรากฏเป็นสีเทา ช่วยประสานการตัดกันระหว่างพื้นขาวและรูปทรงซึ่งเป็นเส้นและน้ำหนักสีดำ เทคนิคการปาดเครื่องยี่ด้าเป็นเส้นสั้นบ้าง ยาวบ้าง (stroke) รวมทั้งการขีดเส้นทับซ้อนไขว้กันไปมา (cross hatching) สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกและความสนุกสนานกับการทำงานของศิลปิน ภาพที่แสดงพื้นผิวและมีพื้นขาวเรียบมารองรับนั้นช่วยผ่อนคลาย และคลายความรู้สึกของผู้ดูภาพ พงศ์เดชให้เหตุผลว่าการใช้สีขาวดำในการเขียนภาพนั้นทำให้เขามีสมาธิมากกว่าการใช้สีหลากหลาย อีกทั้งการซ่อนเนื้อหาในภาพซึ่งเป็นภาพซึ่งเป็นสีขาวดำดูน่าสนใจมากกว่า เป็นที่น่าสังเกตว่าภาพวาดในชุดปัจจุบันของศิลปินผู้นี้ ได้พัฒนาจากการแสดงออกซึ่งอารมณ์และความเร้นลับมาสู่การใช้ความคิดและสมาธิในการสร้างสรรค์งานมากยิ่งขึ้น

การใช้สัญลักษณ์เป็นสิ่งสำคัญในงานของพงศ์เดช ซึ่งจะมองข้ามไปไม่ได้ สัญลักษณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอวัยวะของคน เช่น หู ตา ใบหน้า และปาก ภาพของสัตว์ที่เป็นนก แมลง เต่า ปลา ภาพของวัตถุต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งของที่ศิลปินสะสมไว้ ได้แก่ เต้าปูน เครื่องเงิน เครื่องทอง อันเป็นสื่อสะท้อนศิลปวัฒนธรรมของไทยโบราณ รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้ในบ้าน ตลอดจนเครื่องดนตรีเช่น ไวโอลิน ในส่วนที่เป็นธรรมชาตินั้นจะเห็นได้จากการใช้ภาพของต้นข้าว ต้นหญ้า เมล็ดข้าว ต้นไม้ ดอกไม้ไทยซึ่งมีกลิ่นหอม คือ ดอกกระดังงา น้ำ และลม เป็นต้น นอกเหนือ

จากภาพสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายแทนคน สัตว์ สิ่งของและธรรมชาติแล้ว พงศ์เดชยังใช้ภาษาซึ่งเป็นอักษรไทยในงาน ซึ่งมีที่มาและความหมายผูกพันกับชีวิตของเขาเองทั้งสิ้น อาทิเช่น ตัวอักษรบ่งบอกให้เกิดแบบไทยคือ ปิ่นมณี อันเป็นปิ่นเกิดของศิลปินและเป็นปิ่นที่เขาได้สร้างสรรค์งานวาดเส้นชุดนี้ ประกอบกันเป็นปีที่ถือได้ว่าเป็นปีแห่งความสำเร็จในด้านต่างๆ ประจักษ์ได้จากการใช้คำว่า ทรัพย์ สิน เงิน ทอง พงศ์เดชนำคำเหล่านี้มาแฝงไว้ในรูปทรงที่ดูเกือบจะเป็นรูปทรงแบบนามธรรม สิ่งต่างๆ ที่ปรากฏในงานของเขาเป็นการซ่อนเนื้อหาไว้อย่างแนบเนียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้รูปทรงของแมลงและดอกไม้เป็นเรื่องราวของสตรีเพศ ในขณะที่รูปทรงของเต้าปูนเป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายถึงบุรุษเพศ

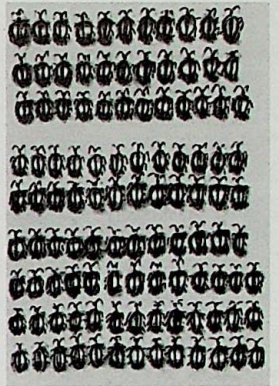
ภาพผลงานชุด “แม่น้ำ” มีเอกลักษณ์พิเศษ ภาพ 10 ชิ้นถูกนำมาเรียงต่อกันให้เป็นภาพชิ้นเดียวที่มีขนาดใหญ่ หากมองดูภาพอย่างไม่ตั้งใจ จะเห็นเป็นเพียงรูปแบบนามธรรมเท่านั้น แต่ความจริงแล้วเส้นและรูปทรงต่างๆ ที่ปรากฏในงานให้ความรู้สึกในเรื่องราวของสายน้ำที่เคลื่อนไหวอย่างอิสระ ภาพชุดนี้คล้ายมาจากการสังเกตและความเข้าใจของศิลปินในลักษณะธรรมชาติของกระแสน้ำซึ่งไหลวนไปในทิศต่างๆ กัน มีทั้งส่วนที่เป็นความนิ่งสงบ ส่วนที่มีการเคลื่อนไหวเป็นระลอกย่อมต้องกระแสน้ำ การกระเพื่อมของน้ำและดอกกระดังงามีรูปทรงคล้ายเมล็ดข้าวหรือใบไม้ล่องลอยอยู่บนผิวน้ำ จังหวะของการใช้เส้น ซึ่งมีความหนักเบาแสดงให้เห็นธรรมชาติของระลอกน้ำได้เป็นอย่างดี พงศ์เดชให้ความสำคัญ

กับความหมายของน้ำมาก เนื่องจากว่าวัฏจักรของน้ำมีความเป็นสังขารเช่นเดียวกับวัฏจักรชีวิตของคนเรา เทคนิคที่ปรากฏในงานชุดนี้เป็นเทคนิคที่ซับซ้อนระหว่างการใช้น้ำจีนปาดให้ชุ่มเป็นจังหวะในแนวเฉียงและการใช้เส้นโค้งเส้นคดซึ่งมีความหนักเบาทำให้เกิดผลทางสายตา มีลักษณะของการเคลื่อนไหวสองระดับคือ การเคลื่อนไหวบนผิวน้ำและการเคลื่อนไหวใต้น้ำไปในทิศทางที่สวนกัน

ภาพวาดเส้นในแนวสร้างสรรค์ “คน สัตว์ สิ่งของ และธรรมชาติ” ของ พงศ์เดช ไชยคุตร เป็นงานที่มีความเชื่อมโยงกันหมดทุกภาพ เปรียบเสมือนสมุดบันทึกรายวันที่มีการใช้รูปทรงต่างๆ เป็นสัญลักษณ์สื่อสารและเป็นภาษาเฉพาะของศิลปิน ซึ่งผู้ดูต้องสัมผัสกับงานแต่ละชิ้นอย่างใกล้ชิด การดูงานของพงศ์เดชเป็นการอ่านภาพตั้งแต่ต้นจนจบ ต้องใช้สมาธิในการพินิจพิจารณาในรายละเอียดของภาพแต่ละภาพ จึงจะเห็นการเริ่มต้น ความต่อเนื่องและจุดจบ เช่นเดียวกันวงจรของชีวิตงานวาดเส้นของพงศ์เดชแม้จะมีรูปทรงซึ่งอาจจะดูธรรมดา เป็นรูปทรงแบบง่ายๆ แต่ในความเป็นธรรมดานั้นมีเอกลักษณ์พิเศษแฝงไว้ซึ่งปรัชญา มีผลกระทบทางสายตา ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนจินตนาการของผู้ที่ได้มีโอกาสศึกษาและชมงานของเขาย่างไรขอบเขต เป็นที่หวังว่านิทรรศการงานวาดเส้นของพงศ์เดชจะเป็นส่วนหนึ่งซึ่งเป็นแรงบันดาลใจชวาระคุณ์ให้งานวาดเส้นของเขาส่งสร้างสรรค์ที่กำลังจะถูกกลืนและมองข้ามไป ได้ทวนกลับมาเป็นที่สนใจในการศิลปะร่วมสมัยของไทยอีกครั้งหนึ่ง

สมพร รอดบุญ
คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Life in Pongdej's Drawings

It is only seldom that enthusiasts of Thai contemporary arts have opportunities to view art exhibitions that figure merely drawings like this exhibition “**Human Beings, Animals, Things and Nature**” which is the creation of Pongdej Chaikakut, an artist from Chiang Mai. Comprising over 100 drawings of large size, all works of arts in the exhibition essentially portray human beings, animals, nature including things surrounding the artist that also constitute part of life. As a journal of the artist, these drawing works of various forms, though seemingly simple, express meanings associated with the environment as can be seen in animals and nature that are endangered, arts and culture that are degraded as well as stories about artists working on Buddhist philosophy who are one-track minded and faithful.. With the use of natural forms and things in his drawings, the artist develops a kind of language that conveys meanings. Despite the fact that some drawings may look incomplete, they have been left that way by the artist who intends to captivate the viewer's attention so that they can be involved and create further imagination.

These creative drawings by Pongdej remarkably show the development of his works. Prior to this set of drawings, Pongdej created his works using dark background which expressed depth dimension. In this set of works, however, he uses the plain white of the paper as the background, a change from ambiguity of darkness to clarity of light.

Each drawing is composed of repeated forms arranged in rows covering the whole paper. Each piece can be viewed vertically and horizontally. The artist's idea behind this composition seems to show and emphasize repetition of all lives existing on earth that are similar. Viewed superficially, these repeated forms may look the same. But viewed carefully, these forms present diversity that is not repeated. These are actually the similarities in the differences that are the rhythm and life.

Pongdej created these works in black and white. Mostly done with the use of black crayon in line and strokes, his drawings illustrate the movement tones of forms and the artist's force of creativity.. Moreover, the artist also applies Chinese ink that look watery on the different forms, thus creating a dimension similar to shadow that forms a layer underneath. The tones in gray bridges the space between the white areas and the forms that are in lines and black tone.. The application of crayon in short or long strokes together with cross-hatching techniques reflect the artist's emotion and pleasure in working. The drawings that highlight background and those with the plain white background help ease the eyes and feelings of the viewers. Pongdej reasons that using black and white in drawing enhances his concentration than using diverse colors. In addition, to apply meanings and content using black and white is more interesting. It also is interesting to note that in creating the present set of works this artist has advanced from emotional expression and mysticism towards thinking and samadhi.

The use of symbols in Pongdej's works is important and can not be overlooked.. Different symbols including human beings' parts of body such as ears, eyes and mouths, animals such as birds,

insects, turtles, fish, things that are the artist's collection such as red lime container, silverware and goldware reflect traditional Thai arts and culture. Other things include household items and musical instruments such as violin. Drawings of nature include rice plants grass, rice grains, trees, fragrant Thai flowers such as *kra dang nga*, water and wind. In addition to using symbols that represent human beings, animals, things and nature, Pongdej also uses Thai alphabets that have origins and meanings associated with his life. For instance, he uses the alphabets that indicate the horse year of the traditional Thai twelve-year cycle, the year in which he was born and the year he created this set of works. The year of the horse is believed to be a year of success as can be seen in the use of such words as *sub* (wealth), *sin* (property), *ngoen* (money), *thong* (gold). Pongdej hides these words in the forms that look almost abstract. All things in his works have content that is intriguingly presented. For example, while the forms of insects and flowers are about women, the forms of *tao poon* or red lime container symbolize men.

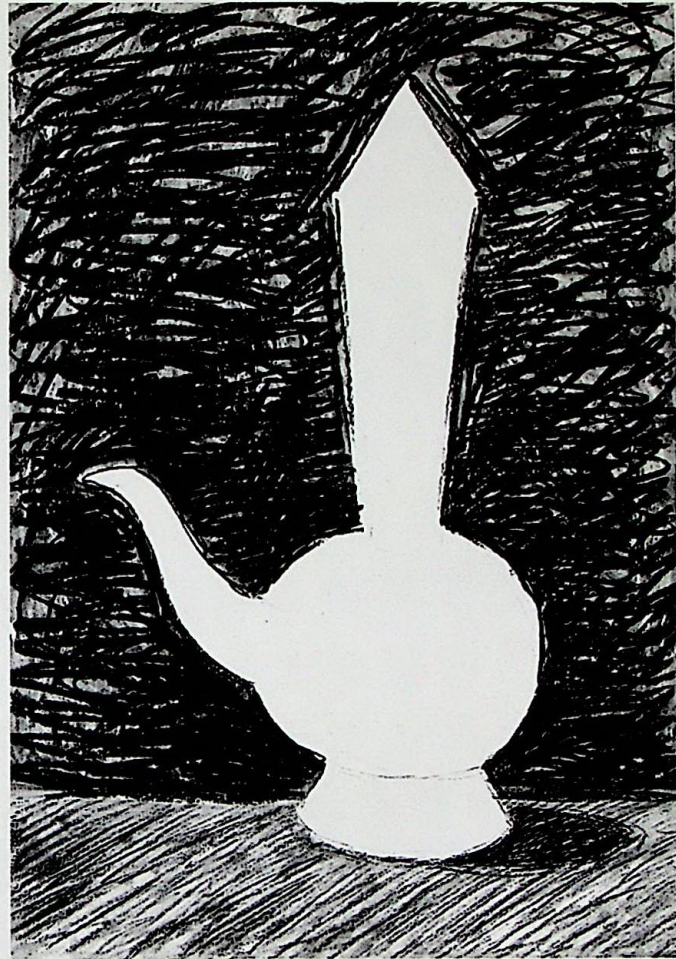
The set of drawings titled “River” is particularly distinctive. Ten pieces are arranged next to each other in row, forming one big piece of work. Viewed superficially, this piece looks merely like and abstract form. But in reality the lines and forms represent water that flows freely. This set of drawings is the result of the artist's observation and understanding of the nature of the water current that flows in all directions. While there is stillness in some part of the current, there are ripples when hit by the wind. With the movement of the water, *kra dung nga* flowers look like rice grains or leaves drifting in the water surface. The strokes of light and dark lines well illustrate the nature of ripples. Pongdej values the importance of water because the cycle of water is truth, like the cycle of our lives. The technique used in this set is overlaying between Chinese ink painted diagonally and the curved light and dark lines. This has an effect to the eyes. There are two levels of movement-the movement of the water surface and the movement under it that flows against the upper current.

“Human Beings, Animals, Things and Nature” creative drawings by Pongdej are all related. As a journal that records different symbolic forms which is a specific language used by the artist, each piece of works requires the viewers' close attention. To view Pongdej's works is to read from the beginning to the end. To see the beginning, the continuity and the end just like the cycle of life, one must contemplate the details of each drawing. Despite their simple forms, Pongdej's works express the simplicity that is distinguished with philosophical content. His works, therefore, have an effect on the eyes, the thinking and endless imagination of those who study and view them. It is hoped that this exhibition of Pongdej's drawings will inspire and stimulate creative drawings that are being forgotten and overlooked so that they can be brought back to the attention of the Thai contemporary arts circle once again.

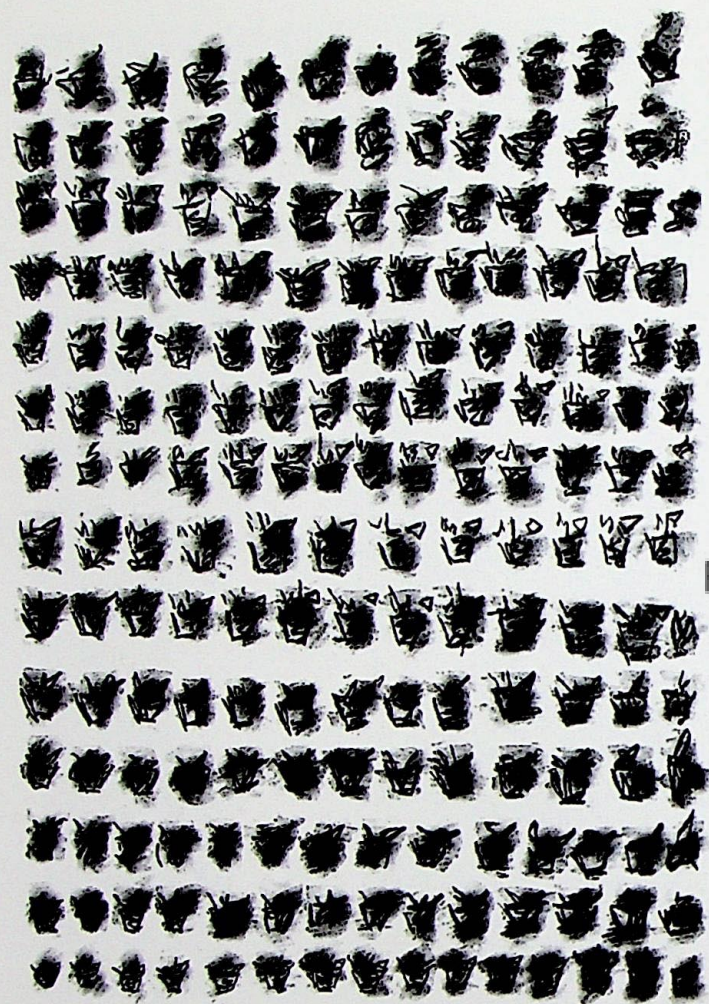
Somporn Rodboon
Faculty of Fine Arts, Chiangmai University
Translated by Kruamas Woodtikarn

WORKS OF ART

Rama IX Art Museum Foundation

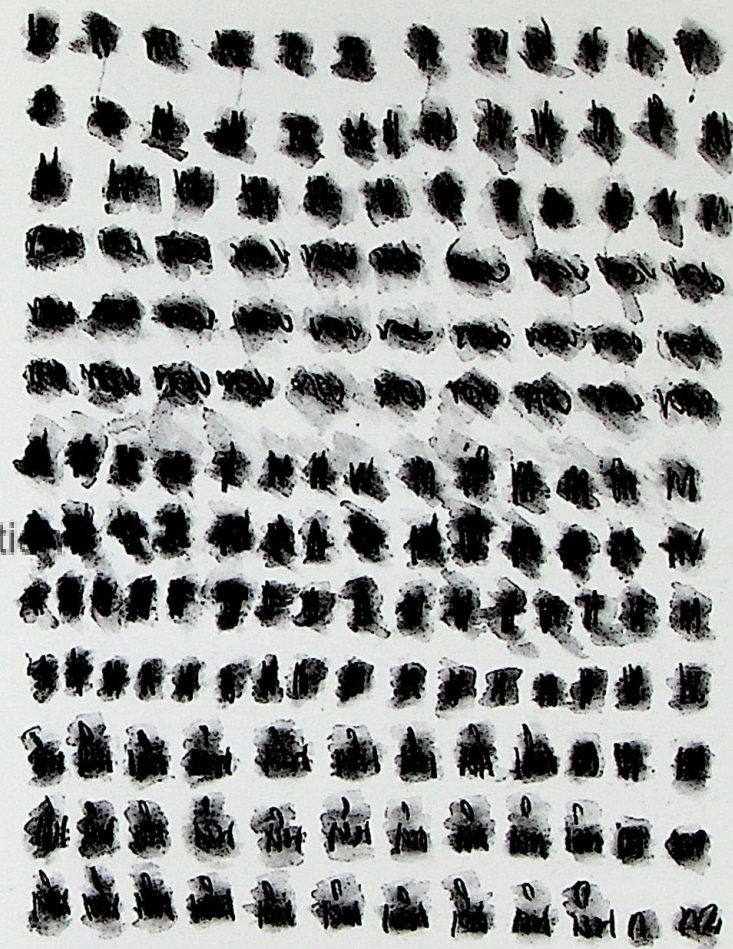

Still - life, Drawing, 100 x 80 cm. 2002

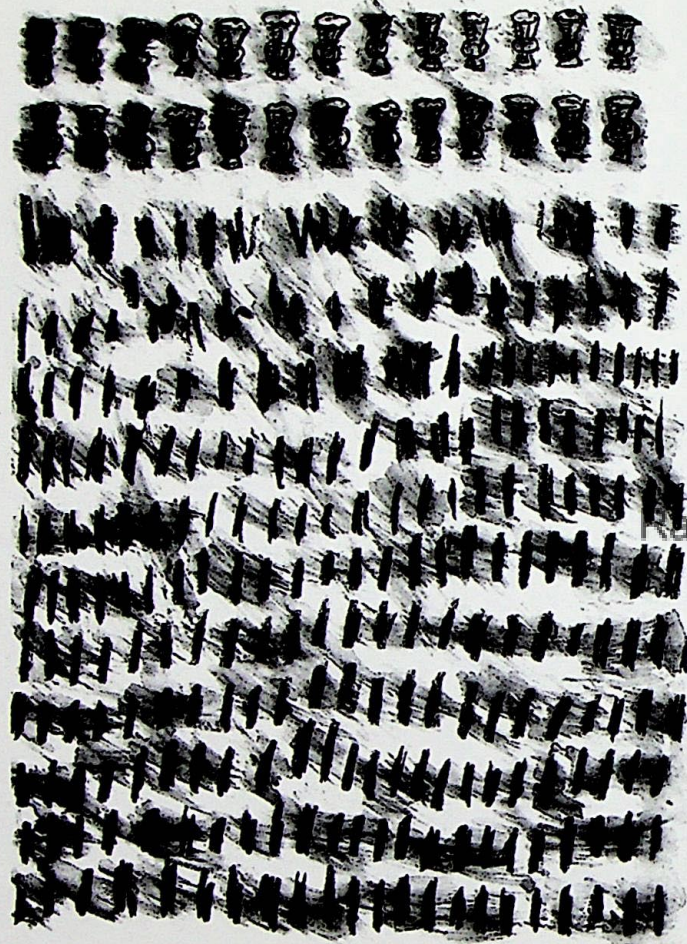

Still - life, Drawing, 100 x 80 cm. 2002

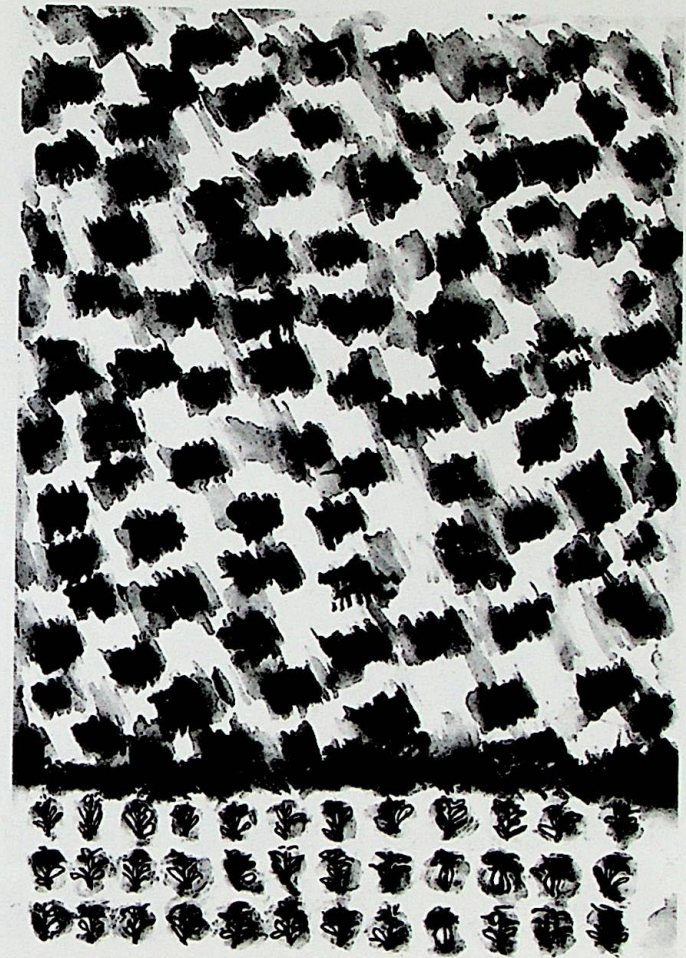
Rama IX Art Museum Foundation

ทรัพย์ สัน เงิน ทอง, Drawing, 100 x 80 cm. 2002

Still - life, Drawing, 100 x 80 cm. 2002

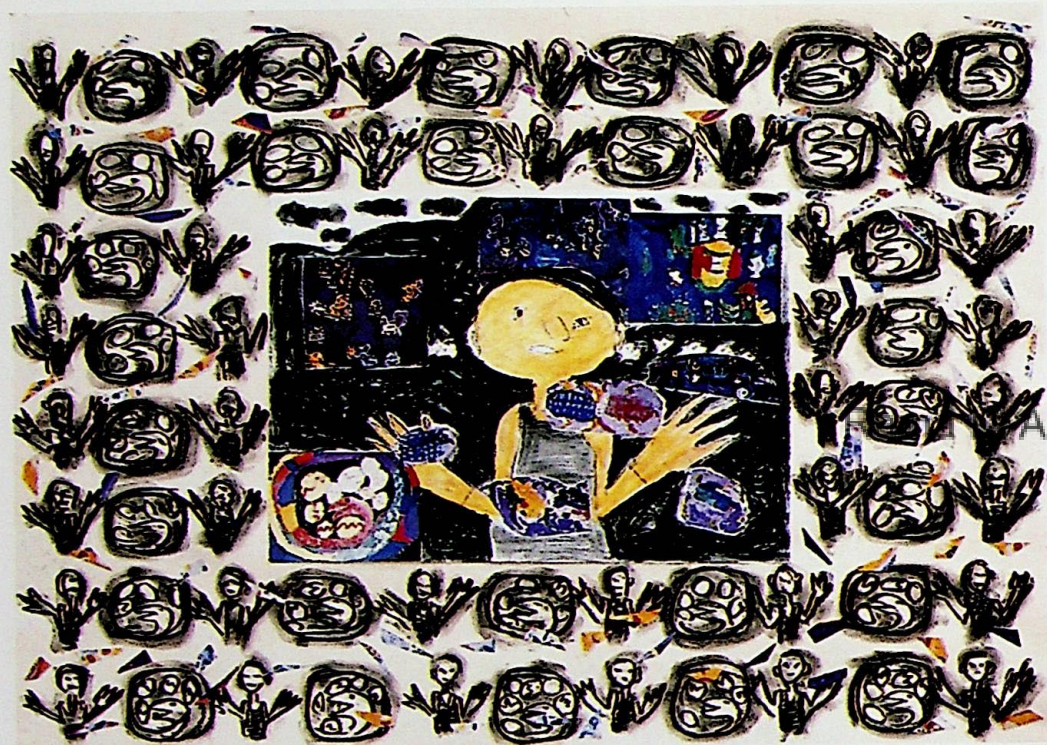
River - Flower (ช่อนกลั่น), Drawing, 100 x 80 cm. 2002

Flower (กระดังงา), Drawing, 100 x 80 cm. 2002

Boys, Drawing, 80 x 100 cm. 2002

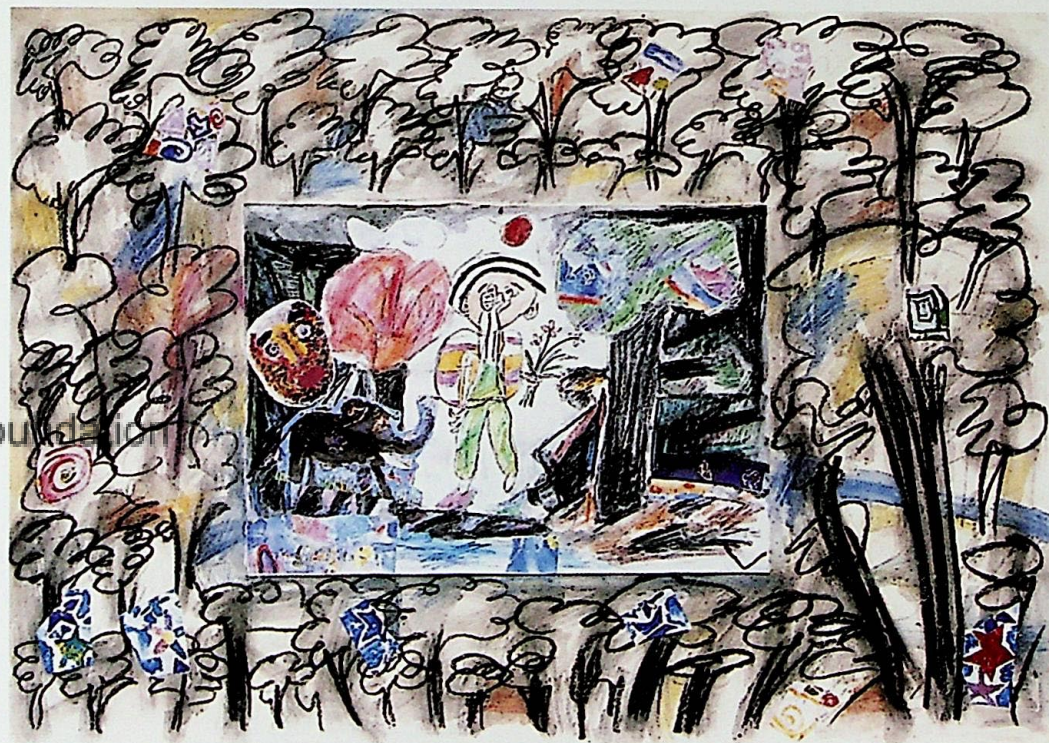
Boys and Snakes, Drawing, 80 x 100 cm. 2002

Friends, Drawing, 80 x 100 cm. 2002

Girls and Violins, Drawing, 80 x 100 cm. 2002

Boy in The Forest, Drawing, 80 x 100 cm. 2002